

Други разред

Српски језик

Модул : Медији

Наставне јединице: Медији

Историјат медија

Новине. Врсте и категорије новина

Консултације: draganatrivakovic@gmail.com

➤ Смјернице за рад:

Пажљиво прочитај дати материјал и најважније препиши у свеску.

Истражи слjedeће сајтове:

<https://medijskapismenost.org.rs/2018/08/14/kako-citati-masovne-medije>

<https://medijskapismenost.org.rs/wp-content/uploads/Svetlana-i-Natalija-prezentacija.pdf>

<https://www.medijskapismenost.hr>

https://www.youtube.com/watch?v=m3j6zCT_27g&t=88s

МЕДИЈИ

Медији су средства преношења информација (лат. *medium* – средина, центар). Масовни медији (мас-медији) покрећу и омогућавају процес масовне комуникације. Из једног или више комуникационих центара шаљу поруке према неограниченом броју појединаца – масовној публици.

МЕДИЈИ су: штампа (књиге, новине, плакати, леци, стрипови), филм, радио, телевизија, интернет.

ИСТОРИЈАТ МЕДИЈА

- **Штампа** је збирни назив за појединачне штампане медије. Појавом Гутенбергове штампарске пресе у 15. в. рођена је штампа као први медиј масовног

комуницирања. **Новине су најстарији медији и интензивнији развој новина почиње у 17. в.**

- **Филм** је визуелна пројекција у покрету, најчешће озвучена. Назива се седмом умјетношћу јер има књижевна и позоришна обиљежја, одлике сликарства и фотографије, музичке елементе итд. Браћа Лимијер су снимили први филм 1895. Развој филма: нијем филм, звучни филм, филм у боји, 3D филм
- **Радио** је први електронски медиј масовног комуницирања. Усавршавањем теслиног преноса сигнала бежичним путем почетком 20. в. стекли су се услови да већ 1921. г у Сједињеним Америчким Државама почне да функционише први радио-одашиљач чиме је започео да се развија радио-програм.
- **Телевизија** као медиј обиљежила је 20. вијек. Први редован тв-програм почео је 1936. у Енглеској.
- **Интернет** – доминантни медиј данас који се развија с краја 20. вијека.

Утицај медија на човјека и друштво

Савремени човјек је презасићен информацијама, па се поставља питање о природи, суштини и садржају информација којима смо изложени директно или индиректно.

- Директна изложеност медијима – директно доживљавање медијских садржаја читањем, гледањем филма, слушањем музике или путем радијског програма...
- Индиректна изложеност медијима – размишљање о неким елементима медијских порука иако им нисмо директно изложени (разговор о вијестима, филму).

Данас није кључни проблем доступност информације, већ начин како да се човјек снађе и заштити од њиховог превеликог обима, како да препозна праву, потпуну, истиниту и непристрасну информацију. Медији обликују, конструишу стварност селекцијом вијести, симулацијом стварности, манипулацијом и пропагандом.

Конструкција – Медијска конструкција означава процес током ког се медијски садржај обликује и добија значење, одлучује се шта ће од информација бити укључено, а шта изостављено; Сви медијски садржаји су конструисани и наша перцепција стварности је обликована информацијама и сликама које добијемо путем медија.

Медијска манипулација – Различите технике које служе да се створи имиџ или аргумент који одговара одређеним интересима; непровјерене чињенице, полуистине и неистине се са одређеним интензитетом и промјенљивошћу износе да код обичног човјека проузрокују збуњеност, а потом и увјереност у полуистине или потпуне неистине.

Пропаганда – Форма комуникације путем медијских објава са главним циљем да се утиче на ставове одређене публике. Информације нису објективне, често се користе селективно и оснажују одређену идеју или став.

Спин - комплекс пропагандних трикова манипулативног карактера. Методе спиновања: селективно и временски темпирано изношење чињеница; Прикривање лоших вијести: изношењем неке у јавности врло популарне и дуго очекиване позитивне вијести, али уз истовремено набрајање лоших вијести; Преувеличавање неких догађаја у циљу позитивних реакција у јавности.

Обавезно прочитај: <https://www.cenzolovka.rs/region/medijski-spin-u-doba-covid-19-kako-ga-prepoznati-i-kako-se-oduprijeti>

МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Данашњи медији залазе у подручје уобличавања људске културе и стога је битно развијати медијску писменост. **Медијска писменост је способност разумијевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја; знање и вјештина креирања медијских порука у складу са професионалним и етичким стандардима новинарства.** Да бисмо разумјели медије, неопходно је познавати елементе који учествују у процесу медијске комуникације. Пошиљаоци медијске поруке су медијске организације које производе медијске поруке и посједују технологију која то омогућава. Оснивачи долазе из приватног, цивилног или јавног сектора. Медијске поруке су усмјерене на тачно одређену групу прималаца. Често се користе стереотипима.

Новине - врсте и категорије новина

Новине су уобличене штампане вијести. Садрже новости, новине – отуда им и назив потиче.

Новинарство или журналистика (фр. *journal* – дневник, новине) представља сакупљање, обрада и презентовање информација с циљем да се јавност информише.

Прве дневне новине на српском језику биле су „Новине сербске“ штампане 1834. у Крагујевцу.

Први часопис на српском језику издат је 1768. у Венецији, а то је био „Славено-сербскиј магазин“ Захарија Орфелина.

У БиХ дневне и периодичне новине штампају се тек 1878. г.

Функције новина су:

1. информативна;
2. документарна;
3. инструктивна;
4. интегративна.

Информације се класификују према намјени и сродности у категорије и врсте, те се и новине тако дијеле.

КАТЕГОРИЈЕ НОВИНА: дјечије, омладинске, новине за одрасле;

ВРСТЕ НОВИНА:

- **Динамика штампања: дневне, седмичне, мјесечне;**
- **Садржај: информативно-политичке, специјализоване, ревије...**